

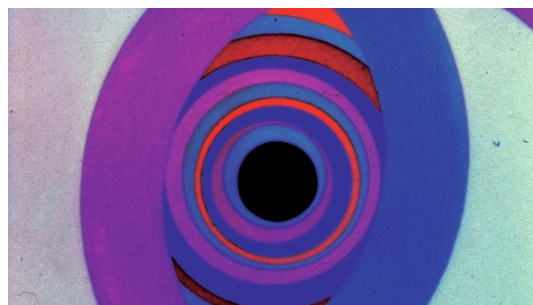
5. 6. 2013 | poslední aktualizace: 5. 6. 2013 08:54

Čeští animátoři Dodalovi chtěli čelit monopolu Walta Disneyho. Zastavila je okupace

Průkopníci české animace Irena a Karel Dodalovi byli přesvědčeni, že je nutné hledat evropskou alternativu světovému monopolu Walta Disneyho. Jejich rozjezd ale zastavila německá okupace Československa. Příběh animátorů sleduje právě vydaná kniha Dodalovi.

iha

V českém animovaném filmu nazvaném dráždivě *Fantaisie érotique* se nic nemravného neděje. Na diváka se jen z plátna řítí čirá abstrakce – houfy kreslených barevných „bublin“ a „očí“. Jako by tento sotva vyzvednutý archeologický nález českého filmu chtěl v době svého vzniku ve třicátých letech minulého století předznamenat třeba psychedelicky barevné blouznění nadzemských sfér v závěru Kubrickovy *Vesmírné odysey* z roku 1968.

Velký bratr tě sleduje: Oko z filmu *Fantaisie érotique*
foto: NAMU/NFA

Krátký snímek *Fantaisie érotique*, který se dochoval bez utrženého konce, teď spolu s dalšími, často ještě kratšími útržky filmů, představuje právě vydaná kniha a DVD o průkopnících českého animovaného filmu nazvaná jejich příjmením: Dodalovi. Dvě desítky let na ní pracovala filmová historička Eva Strusková. Zprostředkovala tak skoro neznámou etapu české animace, která předcházela jejímu masově sledovanému rozkvětu v časech Jiřího Trnky, jeho žáků a následovníků.

Ale i tak je tu mezi Dodalovými a příštími generacemi českých animátorů přímá vazba. Příjmení Dodalová krátce nosila Hermína Týrlová, proslulá česká režisérka a animátorka spojená s Filmovým studiem ve Zlíně. Zde po desítky roků až do osmdesátých let točila své filmy, které „vychovaly“ generace diváků.

Pět let do války

Týrlová byla jednou z manželek a zároveň spolupracovnic Karla Dodala v pražském ateliéru animovaného filmu IRE-film, kde měla funkci hlavní animátorky. Tou druhou osobou, jež spoluvytvářela tým Dodalových, pak byla Irena Leschnerová,

KNIHA
Eva Strusková Dodalovi

od roku 1935 Dodalová. Jejich ateliér živila především tvorba animovaných reklam. Právě osudy této trojice sleduje kniha Evy Struskové.

Národní filmový archiv a Nakladatelství
AMU, 2013

Éra prvního českého ateliéru animovaného filmu IRE-film trvala necelých pět let. Karel Dodal ho s Irenou Leschnerovou založili v Praze roku 1935. „Pro své experimentální exkurzy v oblasti animace využívali tehdy možnosti, jež jim nabízel reklamní film, a podařilo se jim také jeho, do té doby provincionální tvář, zásadně proměnit,“ vysvětluje Eva Strusková, podle níž byli Dodalovi přesvědčeni, že je nutné hledat evropskou alternativu světovému monopolu Walta Disneyho.

Rozjezd ateliéru IRE-film ale zastavila německá okupace Československa. Karel Dodal odjel do Spojených států, jeho žena Irena skončila v internačním táboře v Terezíně. Setkali se teprve po válce v New Yorku, kde se snažili točit propagační a výukové animované filmy. V Argentině pak později Irena Dodalová točila snímky o baletu a tanci.

Pošta tam a zase zpátky

Část dokumentů a filmů ateliéru IRE-film se podařilo Ireně Dodalové zachránit na počátku protektorátu, kdy je odeslala manželovi do Spojených států. Po více než šedesáti let pak pozůstatky archivu vrátila z Buenos Aires do Prahy.

„Mým úkolem bylo shromáždit jednotlivé stopy a doklady o činnosti Dodalových, které se nacházely v různých archivech a v různých končinách světa a vrátit jejich příběh – byť ještě s mnohými bílými místy – do naší současnosti, aby se mohl stát posléze součástí budoucích dějin českého animovaného filmu,“ dodává ke své knize Eva Strusková.

Ukázky z tvorby Dodalových

Autoři: [iha](#)

Copyright © 1996-2014 Economia, a.s., Hospodářské noviny IHNED ISSN 1213 - 7693
[Informace o inzerci](#), inzertní kontakt inzerce@ihned.cz, redakční kontakt redakce@ihned.cz. Další kontakty [zde](#).